

FICE România, la 20 de ani

Dreptul la educație al copiilor defavorizați

Federația Internațională a Comunităților Educative Secțiunea România (FICE România) împlineste în acest an două decenii de activitate dedicată promovării drepturilor copiilor, îndeosebi ale celor aflați în dificultate. Cu acest prilej, pe toată durata anului calendaristic, lunar vor avea loc dezbateri, în parteneriat cu *Tribuna învățământului*, care să ilustreze, după cum sublinia dr. Sorin Ivan, directorul revistei, latura aplicativă, desprinsă de festivisme, a eforturilor pe care membrii organizației le depun în folosul educației și al protecției sociale, în spiritul cultivării șanselor egale, cu mijloace profesionale, în ceea ce privește formarea personalității. Prima dezbateri a avut ca temă *Dreptul la educație al copiilor defavorizați* și a fost găzduită de Inspectoratul Școlar al Sectorului 4.

„Din nefericire, noțiunea de defavorizat se extinde în zilele noastre, atingând și alte categorii de copii, de tineri și de familii decât cele înregistrate în accepția clasică”, a subliniat moderatorul dezbaterii, dr. Sorin Ivan, lansând invitația de analizare, de către participanți, atât a aspectului teoretic, legislativ, cât și a fenomenelor și a stărilor existente în realitate.

Proiecte FICE România pentru cele mai defavorizate zone

Prof. Gabriela Postescu, inspector de management în sectorul 4, a făcut observația că, dacă sub aspectul reglementărilor, domeniul privind categoriile defavorizate este acoperit, nu există, totuși, armonizare între aceste reglementări, care să permită o protecție coerentă din punct de vedere al legislației.

„Dar ce este legea?”, a preluat ideea directorul Școlii Nr. 96, prof. Virgil Botezatu: „Este ceva pe a cărui bază doar se dau sancțiuni? Nu. Legea înseamnă și buget – avem Legea bugetului de stat, recent adoptată pentru anul în curs. Problema este cât se alocă de la buget pentru educarea și creșterea copiilor defavorizați. De ce trebuie să-i ajutăm pe cei defavorizați de la cele mai mici vârste? Pentru că cel pe care nu-l ajută acum va trăi defavorizat toată viața”.

În cursul discuțiilor, s-au făcut trimiteri frecvente la bune practici în protecția și educația copiilor defavorizați din numeroase țări, cunoscute din proprie experiență de către vorbitori, inclusiv ca specialiști practicanți în mediile sociale respective. Institutorea Florina Voicu, de la Școala Nr. 190 Marcela Peneș, a prezentat din constatările în urma activității îndelungate desfășurate în sistemul educațional din Thailanda. Prof. Virgil Botezatu a subliniat investițiile în educație și în asistență socială

pe care statul le face în Austria, Serbia, Finlanda, Olanda, Israel.

În condițiile sociale, bugetare și legislative de la noi, FICE România derulează consecvent programe de prevenire a abandonului școlar și de susținere a copiilor și a familiilor defavorizate, după cum a reamintit prof. Toma Mareș, președintele organizației. Drept argument, acesta a făcut o descriere a proiectelor complexe din județele Argeș (localitatea Valea Popii), Iași, Vaslui și din București. Sunt proiecte care au angajat cadre didactice și medicale, precum și autorități locale. Sprijinul a fost deopotrivă educativ și material. Contribuții însemnate au venit inclusiv de la alți elevi, realizându-se interferența cu programul de solidaritate colegială, lansat de la Colegiul Național Spiru Haret din București, la care au aderat și alte școli. Dar prof. Toma Mareș a reliefat și aspectul neplăcut, exterior acțiunii conjugate a specialiștilor membri ai FICE România (neremunerați) și a partenerilor – odată cu inevitabila încheiere a derulării proiectelor de sprijin, autoritățile locale, în general, nu continuă prin mijloace proprii ceea ce li s-a oferit și prezentat.

În același timp, au afirmat mulți dintre participanții la dezbateri, există destule familii care se dezinteresează de educația copiilor, îi abandonează, practic, în grija școlii, nu le urmăresc evoluția, nu dialoghează cu cadrele didactice. „Este o chestiune de mentalitate”, a fost de părere Elena Teodorescu, de la DGASPC Sector 4, referindu-se mai ales la unii etnici romei. În replică, Liviu Pricope, de la DGASPC Sector 3, a susținut că „este o greșală să luăm fenomenul pe etnie. Neșcolarizarea copiilor romei nu este foarte mare, în comparație cu a celor de alte etnii”. Prof. Ștefan Pacearcă, inspector pentru învățământul primar în sectorul 4, s-a referit la experiența dobândită în aplicarea strategiei preventive, focalizată inițial pe copiii romei și extinsă ulterior, în urma constatării că dificultățile materiale afectează populația indiferent de etnie.

Promisiunea lui Piedone: centru de zi în fiecare școală

Un alt demers al organizației FICE România, în plan educațional și social, descris de prof. Toma Mareș, este programul care se derulează din 1998, *A fi părinte, ajutor ca să te ajuti singur*. Evaluarea formei incipiente de aplicare a programului, aceea de acordare a unor ajutoare materiale, a determinat schimbarea modului de acțiune, pentru un efect educativ și protector real, astfel încât, din 2001, în parteneriat cu ISMB, s-a trecut la organizarea centrelor de zi în unele școli. Direcțiile de asistență

socială din sectoarele 3, 4, 5 se dovedesc parteneri foarte activi în susținerea acestor centre.

Elena Epure, de la DGAVISC Sector 4, a anunțat proiectul primarului acestui sector, Cristian Popescu-Piedone, de a organiza în fiecare școală centru de zi, fie prin reamenajarea unor spații, fie prin construcții noi. Ideea a fost primită foarte bine de către participanții la dezbateri, prof. Virgil Botezatu fiind în măsură să prezinte autorității locale proiecte în acest sens, pe baza acumulărilor de la nivelul școlii pe care o conduce și a propriei formări în practica internațională. În general, a subliniat Mariana Nica, sociolog la FICE România, bunele practici trebuie să fie cunoscute și valorificate în folosul copiilor, adăugând, ca reflecție, că „maturii greu își aduc aminte că au fost copii”.

Prof. Costel Zaharia, de la Școala Nr. 93 Emil Racoviță, a ridicat problema inconvenientelor create activității din centrul de zi al școlii de blocarea programului de reabilitare derulat prin contractul încheiat de municipalitate cu Banca Europeană de Investiții (BEI). În aceeași ordine de idei s-a pronunțat și Daniela Șerban, psiholog la FICE România, subliniind că asistența de specialitate în condiții optime este afectată de intervențiile nefinalizate asupra spațiilor școlare. În altă ordine de idei, a apreciat că educația și protecția socială se realizează greu „dacă nu există un lanț al responsabilităților și al acțiunilor”.

În calitate de consilier școlar la Școala Nr. 190 Marcela Peneș, psihopedagogul Ionela Stan s-a referit la preocuparea existentă în școală pentru integrarea copiilor care se află în grija asistenților maternali.

Prof. Mihaela Pascu, de la Colegiul Tehnic Miron Nicolescu, a remarcat necesitatea ca și copiii, tinerii, familiile să dovedească interes pentru a veni în întâmpinarea programelor de sprijin care le sunt

oferite. La dificultățile în ceea ce privește încadrarea unor familii în rigorile colectivității și legalității s-a referit educatoarea Ioana Bacalu, de la Grădinița Nr. 193 Dumbrava Minunată. O cauză ar fi aceea că părinții din ziua de azi muncesc foarte mult, sunt ocupați pentru asigurarea traiului cotidian, a fost de părere Florina Voicu. Ionuț Cristoiu, de la DGASPC Sector 5, a adus în atenție cazul familiilor care locuiesc în condiții improprii ori stau chiar pe străzi. Discuția a revenit astfel la necesitatea unor forme de supraveghere și îndrumare a copiilor în spațiul școlar dincolo de orarul claselor.

Mesaj pentru autorități

Întreaga reuniune a stat sub semnul formulării unor propuneri adresate celor în drept să intervină pentru ameliorarea condiției copiilor aflați în dificultate: asistență graduală pentru toți copiii, în funcție de starea materială a familiilor, pornind de la nivelul minimal pe care ar trebui să-l reprezinte programul *Cornul și laptele*; corelarea legislației din educație, protecție socială, administrație locală etc. și accentuarea formelor de determinare în respectarea legii; constituirea în școli a unor asociații de părinți; instituirea unui sistem de timbrare a unor produse, contravaloarea din comercializare urmând să fie utilizată în folosul școlilor; dezvoltarea programului *A doua șansă*; formarea de personal calificat pentru activități de tip after school; demersuri pentru întocmirea actelor de identitate ale copiilor care nu sunt în evidențe administrative; parteneriate cu instituții bancare și cu alți potențiali sponsori; activarea voluntariatului.

F. IONESCU

Paznic de far

Alexandru MIRONOV

Pentru că gigantul Minister al Educației și Cercetării și-a adăugat recent noi funcții – în domeniile tineretului și sportului – și pentru că experiența din exact aceste domenii mă determină să împărtășesc felul în care am construit, social, vreme de aproape patru ani, aș dori să sugerez tânărului titular actual al fotoliului lui Spiru Haret un set de propuneri care chiar pot face ca activitățile TS să fie complementare actului educativ instituționalizat.

În primul rând, consider că formula cu federațiile sportive rămâne perfect valabilă, sporturile olimpice vor fi pe mai departe legate de Comitetul Olimpic și Sportiv Român (cărui trebuie să i se impună să revină la profesionalismul de pe vremea regretatei Lia Manoliu!), dar în marea lor majoritate federațiile trebuie legate de școli, poate prin ceea ce în Legea Educației poartă numele de Federația Sportului Școlar și Universitar. Mă explic: în 1996, la elaborarea Legii Educației în prima sa variantă post-Revoluție, am

Activitățile de tineret (I)

introdus în lege crearea acestei federații unificatoare pentru toate sporturile, în ideea că în locul campionatelor naționale de juniori vom introduce **championate ale tuturor gimnaziilor și ale tuturor liceelor din țară** – eram conștient că fără contribuția școlilor la sportul de performanță (masa de practicanți) cel puțin sporturile de echipă se vor prăbuși, ceea ce, din păcate, s-a și întâmplat.

În al doilea rând, în ceea ce privește activitatea de tineret – pe care am (re)inventat-o practic de la zero –, mi-am dat seama că nu o putem lăsa la întâmplare, la (bună sau nu?)voința unor asociații de tineret, adică haotic pur și simplu. De aceea, am transferat ideea federațiilor, construind **12 programe naționale de tineret**, acoperitoare mai ales pentru timpul liber al elevului și studentului român, dar valabile și pentru tinerii din alte categorii.

Le prezint succint, dar menționez că le voi dezvolta în a doua parte a mesajului meu, eventual într-un număr următor al *Tribunei învățământului* – pe care personal o văd ca pe principalul mijloc de diseminare a informației privind educația – instruirea în unitățile de învățământ din țară.

„**Civilizația XXI**” – program de educație științifică;
„**România în lume**” – schimburile internaționale de tineret;
„**Moralia**” – program de educație moral-civică pentru tineret;
„**INFOTIN**” – program de informare și documentare pentru tineret;

„**Tânărul fermier**” – program de dezvoltare rurală;
„**S.O.S. tineret**” – program de asistență pentru tinerii defavorizați;
„**ABC cultural**” – program de atragere a tinerilor la viața culturală;
„**Vacanțe active**” – program de educație pentru timpul liber;
„**Împreună**” – stimularea vieții asociative a tinerilor;
„**STIL**” – educarea comportamentului;
„**Încotro?**” – program de educație permanentă;
„**România curată**” – educație și formare ecologică;

Menționez că aceste programe aveau fiecare buget separat, în fiecare dintre Direcțiile Județene de Tineret și Sport (în acest fel pot să spun că am reușit descentralizarea *avant la lettre*), și că acestea s-au bucurat de succes, unele mai mult decât altele, în funcție de cei care le-au condus la nivel central și la nivel județean.

(Va urma)